

Pradžia > ... > Kreipimasis į Teismą > Kur Ir Kaip > Kaip Kreiptis į Teismą? > Belgium

Kaip kreiptis į teismą?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Kai kuriais atvejais geriau naudotis alternatyvaus ginčo sprendimo sistema (žr. atitinkamą informacijos rinkinį).

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Terminai teismo procesui pradėti skiriasi, jie priklauso nuo bylos. Į klausimus apie terminus gali atsakyti advokatas arba departamentas, teikiantis piliečiams informaciją apie teisę kreiptis į teismą.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Žr. informacijos rinkinį „[Kurios šalies teismas kompetentingas?. Belgija](#)“.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Žr. informacijos rinkinį „[Kurios šalies teismas kompetentingas?. Belgija](#)“.

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Žr. informacijos rinkinį „[Kurios šalies teismas kompetentingas?. Belgija](#)“.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Iš esmės proceso šalys turi atvykti asmeniškai arba joms privalo atstovauti advokatas, kaip numatyta Belgijos Teismų kodekso (nyd. *Gerechtig Wetboek*) 728 straipsnio 1 dalyje.

Taigi, išskyrus procesą kasaciniame teisme (nyd. *Hof van Cassatie*) (Teismų kodekso 478 ir 1080 straipsniai), proceso šalys gali asmeniškai atvykti į bendrosios kompetencijos teismus, teikti pareiškimus ir atsiliepiamus į ieškinį. Vis dėlto teismas turi teisę atimti šią galimybę, jeigu mano, kad proceso šalys dėl savo charakterio ar nepatyrimo negali tinkamai arba visapusiškai aptarti bylos (Teismų kodekso 758 straipsnis).

Proceso šalys, nusprendusios nepradėti teismo proceso asmeniškai, gali naudotis advokato paslaugomis.

Teismų kodekse galimybė atstovauti proceso šalims iš esmės suteikta tik advokatams. Teismų kodekso 440 straipsnyje teigiama, kad atstovavimo monopolio prerogatyva siejama su teise kreiptis į teismą, dalyvauti teismo

procesu ir būti ginamam trečiojo asmens. Advokatūros nariai taip pat turi monopolį pasirašyti vienašalius prašymus, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip (Teismų kodekso 1026 straipsnio 5 dalis).

Kasaciniame teisme taikomas teisinis reikalavimas, kad dalyvautų kasacinio teismo advokato statusą turintis advokatas. Šis reikalavimas netaikomas civilinio ieškinio šaliai baudžiamosiose bylose (Teismų kodekso 478 straipsnis).

Tačiau teisės nuostatose numatyta Teismų kodekso 728 straipsnyje pateikto principo išimčių – šiame straipsnyje nustatyta, kad prasidėjus procesui ir vėliau proceso šalys turi atvykti asmeniškai arba joms turi atstovauti advokatas (Teismų kodekso 728 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Teisė atstovauti procese jo šaliai taip pat apima teisę pradėti procesą.

Taikos teisme, prekybos teisme ir darbo teisme proceso šalims gali atstovauti ne tik advokatas, bet ir jų sutuoktinis, kraujo ryšiais arba per santuoką susijęs giminaitis, turintis rašytinį ir teismo priimtą įgaliojimą (Teismų kodekso 728 straipsnio 2 dalis).

Darbo teismuose (Teismų kodekso 728 straipsnio 3 dalis):

- darbuotojui (darbininkui arba administracijos darbuotojui) atstovauja darbuotojams atstovaujančios organizacijos įgaliotinis (profesinės sąjungos atstovas), turintis rašytinį įgaliojimą. Profesinės sąjungos atstovas gali darbuotojo vardu atlikti visus šio atstovavimo veiksmus, kreiptis į teismą ir gauti visą korespondenciją, susijusią su procesu ir ginčo sprendimu;
- savarankiškai dirbantiems asmenims ginčiuose, susijusiuose su iš jų statuso kylančiomis jų pačių teisėmis ir pareigomis, taip pat gali atstovauti atitinkamiems asmenims atstovaujančios organizacijos įgaliotinis, jis taip pat gali atstovauti neįgaliesiems;
- su 1974 m. rugpjūčio 7 d. Minimalaus pragyvenimo lygio įgyvendinimo įstatymo taikymu susijusiuose ginčiuose ir su 1976 m. liepos 8 d. Viešųjų socialinės paramos centrų pagrindų įstatymo (nyd. *openbare centra voor maatschappelijk welzijn*, OCMW) taikymu susijusiuose ginčiuose suinteresuotajai šaliai taip pat gali padėti ar atstovauti teisės aktuose nurodytų asmenų interesams atstovaujančios socialinės organizacijos įgaliotinis.

Juridiniams asmenims, pvz., prekybos įmonėms, leidžiama tik atvykti asmeniškai (t. y. per kompetentingų organų tarpininką) arba jiems gali atstovauti advokatas. Jiems neleidžiama naudotis Teismų kodekso 728 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtimi, kuri toliau paaiškinama išsamiau.

Be nurodytų išimčių, esama ir keleto įstatymuose nustatytų išimčių, susijusių su vaiko globos teisėmis ir vaikų pagrobimu.

Tai pirmiausia susiję su bylomis, pradėtomis remiantis:

- 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų, kurioje numatytas vaiko grąžinimas, vaiko globos teisės ar teisės bendrauti su vaiku laikymasis, kitoje šalyje suteiktų teisių bendrauti su vaiku įgyvendinimas, ir
- 1980 m. gegužės 20 d. Europos konvencija dėl sprendimų, susijusių su vaikų globa, pripažinimo ir vykdymo bei vaikų globos atnaujinimo.

Šiais atvejais ieškovui gali atstovauti prokuratūra (Teismų kodekso 1322 *quinquies* straipsnis), jeigu šis ieškovas kreipėsi į centrinę instituciją.

Procedūra, kuria nustatoma, ar asmuo gali pradėti procesą pats, ar reikalinga advokato pagalba, bendrais bruožais aprašyta pirmiau. Be to, turi būti skirstoma ir pagal galimus ieškinio pareiškimo būdus.

Belgijos teisėje numatyti įvairūs būdai pradėti teismo procesą. Ieškinys gali būti pareiškiamas teismo šaukimu, savanorišku atvykimu, *inter partes* pareiškimu arba vienašališku pareiškimu (žr. toliau pateiktą informaciją). Ieškinys pareiškiamas paduodant pareiškimą, t. y. ieškinį asmens teisėms ginti.

Iš esmės ieškinys pareiškiamas, kai teismo antstolis įteikia pranešimą, kuriuo proceso šalis šaukiama atvykti (Teismų kodekso 700 straipsnis). Šio bendrojo principo išimtys yra savanoriškas atvykimas, *inter partes* pareiškimas ir vienašališkas pareiškimas.

Toliau pateiktoje lentelėje, atsižvelgiant į ieškinio pareiškimo būdą, parodoma, kas atlieka veiksmus ir ar proceso šaliai privalo atstovauti advokatas.

Veiksmo atlikėjas pagal ieškinio pareiškimo būdą:

Ieškinio pareiškimo būdas	Veiksmo atlikėjas
Šaukimas (Teismų kodekso 727–730 straipsniai).	Ieškovas (arba jo advokatas) prašo teismo antstolio įteikti šaukimą.
Savanoriškas atvykimas (Teismų kodekso 706 straipsnis).	Ginčo šalys (arba jų advokatai) pačios atvyksta į teismą.
<i>Inter partes</i> pareiškimas (Teismų kodekso 1034 <i>bis</i> –1034 <i>sexies</i> straipsniai)	Ieškinį pareiškia pats ieškovas (arba jo advokatas). Išskyrus teisės aktuose nurodytus išimtinis atvejus, advokatas privalo dalyvauti pasirašant ir pateikiant pareiškimą (Teismų kodekso 1026 straipsnio 5 dalis ir 1027 straipsnio pirmas sakiny).
Vienašalis pareiškimas (Teismų kodekso 1025–1034 straipsniai).	Išskyrus teisės aktuose nurodytus išimtinis atvejus, advokatas privalo dalyvauti pasirašant ir pateikiant pareiškimą (Teismų kodekso 1026 straipsnio 5 dalis ir 1027 straipsnio pirmas sakiny).
Ar, atsižvelgiant į ieškinio pareiškimo būdą, proceso šaliai privalo atstovauti advokatas:	
Ieškinio pareiškimo būdas	Advokato atstovavimas
Šaukimas (Teismų kodekso 727–730 straipsniai).	Dalyvavimas galimas, bet neprivalomas.
Savanoriškas atvykimas (Teismų kodekso 706 straipsnis).	Dalyvavimas galimas, bet neprivalomas.
<i>Inter partes</i> pareiškimas (Teismų kodekso 1034 <i>bis</i> –1034 <i>sexies</i> straipsniai)	Dalyvavimas galimas, bet neprivalomas.
Vienašalis pareiškimas (Teismų kodekso 1025–1034 straipsniai).	Išskyrus teisės aktuose nurodytus išimtinis atvejus, advokatas privalo dalyvauti pasirašant ir pateikiant pareiškimą (Teismų kodekso 1026 straipsnio 5 dalis ir 1027 straipsnio pirmas sakiny).
Ieškinio turinys pagal ieškinio pareiškimo būdą:	

Įprastas būdas pareikšti ieškinį – įteikti šaukimą: dalyko apribojimų nėra.

Inter partes pareiškimas (Teismų kodekso 1034 *bis*–1034 *sexies* straipsniai) gali būti naudojamas tam tikrais įstatymo nustatytais atvejais. Svarbiausios nuostatos, pagal kurias procesas pradedamas *inter partes* pareiškimu, yra Teismų kodekso 704 ir 813 straipsniai, 1056 straipsnio 2 dalis, 1193 *bis*, 1239, 1253 *ter*, 1254, 1320, 1344 *bis* ir 1371 *bis* straipsniai, 1454 straipsnio antras sakiny ir Civilinio kodekso (nyd. *Burgerlijk Wetboek*) 331, 331 *bis* ir 340f straipsniai.

Šie straipsniai daugiausia susiję su:

- savanorišku dalyvavimu;
- apeliaciniu skundu;
- tam tikru nekilnojamojo turto pardavimu;
- išlaikymu (prašymais skirti, padidinti, sumažinti ar panaikinti išlaikymą);
- pareiškimais dėl nuomos ir išperkamosios nuomos sutarčių;
- asmenų apsauga;
- veiksmais, susijusiais su teisėmis ir pareigomis, kylančiomis iš šeimos santykių;
- santuokos nutraukimu;
- laikinuoju biudžetu turto areštams.

Ieškiniai pareiškiami paduodant pareiškimą teismo kancleriui arba registruotu paštu siunčiant jį teismo kanceliarijai. Teismo kancleris šaukia proceso šalis atvykti teisėjo vykdomai apklausai skirtą dieną.

Vienašalis pareiškimas (Teismų kodekso 1025–1034 straipsniai) gali būti naudojamas tik konkrečiai įstatymo nustatytais atvejais, pirmiausia nurodytais Teismų kodekso 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186–1189, 1192 ir 1195 straipsniuose. Jis taip pat naudojamas tada, kai negalima pradėti rungimosi proceso, nes nėra prieštaraujančios šalies.

Todėl vienašalis pareiškimas daugiausia naudojamas vienašaliam procesui, pavyzdžiui, kai būtinais reikiais.

Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, vienašalį pareiškimą turi pasirašyti advokatas, kitaip jis bus niekinis.

Taigi, norint pareikšti ieškinį byloje teikiant vienašalį pareiškimą, iš esmės būtina, kad proceso šaliai atstovautų advokatas.

Kai ginčas susijęs su dalyku, priklausančiu toliau nurodytų teismų jurisdikcijai, proceso šalys gali savanoriškai prisistatyti atvykusios į šiuos teismus:

- pirmosios instancijos teismą;
- darbo teismą;
- prekybos teismą;
- taikos teismą arba
- civiliniams ieškiniams – policijos teismą.

Kai atvykstama savanoriškai, proceso šalys, prašančios priimti sprendimą, teismo parengto įrašo apačioje pasirašo deklaraciją.

Šiuo išlaidas ir laiką taupančiu būdu kompetentinguose teismuose galima spręsti visus ginčytinus klausimus.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Kiekvienas asmuo, pageidaujantis pareikšti ieškinį teisme, gali susisiekti su šio teismo priimamuoju arba kanceliarija.

Kai dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, yra teismo šaukimas, teismo antstolis užtikrina, kad būtų įteiktas šaukimo raštas, ir prašo teismo užregistruoti jį bylų sąrašė, kai pateikiamas įteikto šaukimo originalas arba atitinkamais atvejais – kopija (Teismų kodekso 718 straipsnis). Teismo kanceliarija tvarko visų bylų registrą (bylų sąrašą). Įrašas bylų sąrašė galioja tik tuo atveju, jeigu jis įrašomas ne vėliau kaip likus dienai iki skirto teismo posėdžio, į kurį buvo įteiktas šaukimas. Bendrasis bylų sąrašas yra viešas (Teismų kodekso 719 straipsnis). Taigi, atsakovai gali patikrinti, ar byla, dėl kurios jie gavo šaukimą, yra įtraukta į bendrąjį bylų sąrašą.

Kai atvykstama savanoriškai, proceso šalys arba jų advokatai prašo teismo kanceliariją įtraukti bylą į bylų sąrašą.

Inter partes pareiškimą ieškovas arba jo advokatas pateikia teismo kanceliarijai, pristatydamas tiek jo kopiją, kiek yra suinteresuotųjų šalių, arba registruotu paštu siunčia teismo kancleriui (Teismų kodekso 1034 *quinquies* straipsnis).

Vienašalį pareiškimą dviem egzemplioriais advokatas pateikia teismui, kurio prašoma priimti sprendimą dėl šio pareiškimo. Jis taip pat užregistruojamas teismo kanceliarijoje (Teismų kodekso 1027 straipsnis).

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Kalbant apie kalbų vartojimą, reikia pažymėti 1935 m. birželio 15 d. Kalbų vartojimo teismo procese įstatymą (nyd. *wet van 15 juni 1935 op het gebruik de talen in gerechtszaken*) (paskelbtas 1935 m. birželio 22 d. *Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*). Šiuo įstatymu reglamentuojamas kalbų vartojimas Belgijos civiliniuose ir prekybos teismuose.

Iš esmės kalbą lemia kompetentingo teismo geografinė vieta. Pagal įstatymo 42 straipsnį esama trijų lingvistinių regionų: prancūzų, nyderlandų ir vokiečių kalbų regionai. Taip pat yra dvikalbis Briuselio miestų telkinys (prancūzų ir nyderlandų kalbos), kuris teisiniu požiūriu apima šias savivaldybes: Anderlechto, Odegemo, Sint Agata Berchemo, Briuselio, Eterbeko, Everės, Vorsto, Ganshoreno, Ikselio, Žeto, Kukelbergo, Molenbeko-Sen Žano, Sen Žilio, Sint Jost ten Nodės, Scharbeko, Iklio, Vatermal Buaforo, Sint Lambrechts Voliuvės ir Sint Piter Voliuvės.

Vis dėlto tam tikromis aplinkybėmis byla gali būti skirta teismui, vartojančiam kitokią procesinę kalbą. Tam tikromis sąlygomis, iš esmės proceso pradžioje, galima prašyti pakeisti procesinę kalbą.

Reikalavimo formulavimas: šaukimu, *inter partes* pareiškimu arba vienašaliu pareiškimu pateiktas reikalavimas

turi būti parengtas raštu ir turi atitikti konkrečius procesinius reikalavimus. Kai byla įtraukiama į bendrąjį teismo bylų sąrašą, teismo kancleris pradeda procesinę bylą. Procesinė byla nusiunčiama teismui, kuriame pareiškiamas ieškinys; jeigu tai yra apeliacinis skundas antrosios instancijos teismui arba jeigu byloje turi dalyvauti kasacinis teismas, byla taip pat nusiunčiama aukštesnės instancijos teismo kanceliarijai.

Šiuo metu negalima pareikšti ieškinio faksu arba e. paštu.

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Teisės nuostatose nenumatyta iš anksto išspausdintų formų procesui pradėti. Tačiau ieškinyje turi būti tam tikra informacija; jeigu jos nėra, ieškinys pagal teisės nuostatas bus niekinis.

Šaukimo raštas, *inter partes* pareiškimas ir vienašalis pareiškimas turi atitikti tam tikrus Teismų kodekse išdėstytus įstatymo reikalavimus, kitaip jie bus niekiniai. Šie elementai, privalomi būti įtraukti, daugiausia susiję su asmenine informacija apie procese dalyvaujančias šalis, pareiškimo dalyką, kompetentingo teismo paskyrimą ir teismo posėdžio datą.

Todėl šaukimo rašte turėtų būti, *inter alia*, ši informacija (Teismų kodekso 43 ir 702 straipsniai):

- teismo antstolio parašas;
- pareiškėjo pavardė, vardai ir gyvenamoji vieta, o atitinkamais atvejais – pareiškėjo nacionalinio registro ar įmonės kodas;
- asmens, kuriam teikiamas šaukimas, pavardė, vardai ir gyvenamoji vieta arba, kai nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, dabartinis to asmens adresas;
- ieškinio dalykas ir trumpa argumentų santrauka;
- teismas, kuriame pareiškiamas ieškinys;
- šaukimo rašto įteikimo diena, mėnuo, metai ir vieta ir
- informacija apie teismo posėdžio vietą, datą ir laiką.

Inter partes pareiškime (Teismų kodekso 1034 *ter* straipsnis) turi būti nurodyta:

- diena, mėnuo ir metai;
- pareiškėjo pavardė, vardai ir gyvenamoji vieta, o atitinkamais atvejais – pareiškėjo pavadinimas ir nacionalinio registro ar įmonės kodas;
- asmens, kuriam planuojama įteikti šaukimą, pavardė, vardas, gyvenamoji vieta ir atitinkamais atvejais – profesinis vardas;
- ieškinio dalykas ir trumpa argumentų santrauka;
- teismas, kuriame pareiškiamas ieškinys;
- ieškovo arba jo advokato parašas.

Vienašaliame pareiškime turi būti ši informacija (Teismų kodekso 1026 straipsnis):

- diena, mėnuo ir metai;
- pareiškėjo pavardė, vardai ir gyvenamoji vieta, o atitinkamais atvejais – pareiškėjo pavadinimas ir nacionalinio registro ar įmonės kodas;
- ieškinio dalykas ir trumpai, bendrais bruožais išdėstyti argumentai;
- ieškiniui nagrinėti paskirtas teismas;
- proceso šalies advokato parašas, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip.

Tais atvejais, kai savanoriškai atvykstama į bylos nagrinėjimą pirmąja instancija (į pirmosios instancijos teismą, darbo teismą, prekybos teismą, taikos teismą arba policijos teismą civilinių ieškinių atveju), ieškinys gali būti pareiškiamas bendru šalių pareiškimu. Šalys turi pasirašyti pareiškimą ir nurodyti datą pareiškimo apačioje, priešingu atveju pareiškimas negalioja. Pareiškimas paduodamas teismo kancleriui arba registruotu paštu siunčiamas teismo kanceliarijai. Pareiškimo pateikimo teismo kancleriui arba jo siuntimo registruotu paštu veiksmas laikomas įteikimu. Pareiškimas įtraukiamas į bylų sąrašą, kai sumokami registracijos mokesčiai (jeigu jie taikytini). Jeigu šalys arba viena iš šalių pateikia atitinkamą prašymą arba jeigu teismas mano, jog tai reikalinga, teismas nustato teismo posėdžio datą, ne vėlesnę negu praėjus 15 dienų nuo pareiškimo pateikimo. Tada teismo kancleris paprastu laišku sušaukia šalis ir, kai taikytina, jų advokatus atvykti į posėdį, dėl kurio

nusprendžia teismas (Teismų kodekso 706 straipsnis).

10 Ar reikia mokėti teismo mokestį? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatui nuo pat ieškinio pareiškimo?

Teismui iš tikrųjų mokami mokesčiai.

Kai pateikiamas pareiškimas, pareiškėjas turi sumokėti 2017 m. kovo 19 d. Įstatymo, kuriuo sukuriamas antrosios linijos teisinės pagalbos biudžeto fondas (nyd. *Wet van 19 maart 2017 tot instelling van een begrotingsfonds voor tweedelijksrechtsbijstand*), 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą įnašą, kuris šiuo metu yra 20 EUR.

Proceso metu šalys turi sumokėti tam tikras su procesu susijusias išlaidas, kurios priklauso nuo procedūrų, dėl kurių nusprendžia teismas (tyrimo priemonių išlaidas, ekspertų mokesčius ir išlaidas, kelionės išlaidas ir kt.).

Pasibaigus procesui, teismas bylą pralaimėjusiai šaliai, arba, jos nesant, ieškovui nurodo sumokėti planavimo mokestį, kurio suma priklauso nuo konkrečios bylos. Šios sumos nustatytos tokios, kaip nurodyta Registracijos, hipotekos ir teismo mokesčių kodekso (nyd. *Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten*) 2691 straipsnyje:

- taikos teismai ir policijos teismai: 50 EUR mokestis;
- pirmosios instancijos ir prekybos teismai: 165 EUR mokestis;
- apeliaciniai teismai: 400 EUR mokestis;
- Kasacinis teismas: 650 EUR mokestis.

Planavimo mokestis netaikomas tam tikroms byloms, visų pirma toms, kurios priklauso darbo teismų jurisdikcijai, ir toms, kurios susijusios su bankrotu ir teisiniu reorganizavimu.

Be to, išlaidos iš esmės priteisiamos iš proceso šalies, pralaimėjusios pagal galutinį sprendimą, atitinkamai atvejais – be atskiro nurodymo, kaip numatyta Teismų kodekso 1017 straipsnyje. Šios išlaidos turi būti sumokamos arba kompensuojamos kitai šaliai. Su procesu susijusios išlaidos apima (Teismų kodekso 1018 straipsnis):

1. įvairius teismo kanceliarijos ir registracijos mokesčius, žyminius mokesčius, mokėtus iki Žyminių mokesčių kodekso (nyd. *Wetboek der zegelrechten*) panaikinimo;
2. teismo dokumentų kainą ir su jais susijusius įvairių rūšių atlygius;
3. sprendimo pristatymo kainą;
4. su visomis tyrimo priemonėmis, įskaitant liudytojų ir ekspertų mokesčius, susijusias išlaidas;
5. taikos teisėjų, teismo kanclerių ir šalių kelionės ir apgyvendinimo išlaidas, jeigu teismas nurodė jiems kur nors vykti, ir dokumentų sąnaudas, jeigu šie dokumentai buvo parengti vien atitinkamam procesui;
6. įstatymu nustatytą kitos šalies teisinio atstovavimo išlaidų atlyginimą, kaip numatyta 1022 straipsnyje;
7. pagal 1734 straipsnį paskirto tarpininko mokesčius, atlygius ir rinkliavas;
8. 2017 m. kovo 19 d. Įstatymo, kuriuo sukuriamas antrosios linijos teisinės pagalbos biudžeto fondas, 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą įnašą. Į teismo išlaidas neįtraukiamas užmokestis advokatui. Dėl jo susitaria advokatas ir klientas. Taigi, kiekviena proceso šalis sumoka savo advokato nustatytą užmokestį. Pralaimėjusi proceso šalis įpareigojama sumokėti įstatymo nustatytą įnašą į kitos proceso šalies teisinio atstovavimo išlaidas (Teismų kodekso 1018 ir 1022 straipsniai). Tai – vienkartinė išmoka, kuria prisidedama prie laimėjusios proceso šalies advokato užmokesčio ir tarifinio atlygio. Šio tarifinio atlygio suma ir jos apskaičiavimo ir priteisimo būdas nustatytas 2007 m. spalio 26 d. Karališkame potvarkyje (nyd. *koninklijk besluit van 26 oktober 2007*).

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

(informacijos rinkinys „Teisinė pagalba“).

12 Nuo kurio momento mano ieškinys laikomas oficialiai pareikštu? Ar

institucijos praneš, ar mano ieškinys pareikštas tinkamai?

Ieškinys iš tikrųjų pareiškiamas, kai yra įtraukiamas į bendrąjį bylų sąrašą, net ir savanoriško atvykimo atveju.

Pareiškimu grindžiami ir preliminarus proceso ieškiniai įtraukiami į specialųjį bylų sąrašą, kuriame konkrečiai nurodoma, kad jie yra pareikšti.

Procese dalyvaujančios šalys negauna jokio patvirtinimo, tačiau gali susipažinti su bendruoju bylų sąrašu ir įsitikinti, kad byla į jį įtraukta. Kai ieškinys įtraukiamas į sąrašą, teismas įgyja pareigą priimti sprendimą byloje.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Apskritai, jeigu proceso šaliai atstovauja advokatas, informaciją apie proceso eigą teikia jis. Be to, informaciją galima gauti iš teismo, kuriame pareikštas ieškinys, kanceliarijos. Šaukimo rašte taip pat pateikiama informacija apie teismo posėdžio datą ir teismą, kuriame pareikštas ieškinys.

Pirmuoju etapu pateikiama konkreti informacija apie pradinį posėdį.

Jeigu įteikiamas teismo šaukimas, teismo antstolis praneša ieškovui pradinio posėdžio, kuris yra pirmasis proceso etapas, datą.

Jeigu paduodamas *inter partes* pareiškimas arba atvykstama savanoriškai, informaciją proceso šalims pateikia teismo kancleris.

Jeigu paduodamas vienašalis pareiškimas, posėdis nevyksta. Vis dėlto, jeigu teisėjas nusprendžia pateikti klausimų, teismo kancleris gali šaukti ieškovą į teismą.

Antruoju etapu byla parengiama teisminiam nagrinėjimui. Kiekvienai proceso šaliai nurodomas įstatymo (Teismų kodekso 747 straipsnio 1 dalyje) nustatytas terminas dokumentams ir nustatytiems faktams (rašytiniams argumentams ir atsiliėpimams į ieškinį) pateikti. Jeigu šių terminų nesilaikoma, gali būti taikomos Teismų kodekso 747 straipsnio 2 dalyje nustatytos sankcijos.

Kai byla parengiama teisminiam nagrinėjimui ir pasirengiama gynybai, proceso šalys prašo nustatyti teismo posėdžio datą. Laikotarpis, į kurį gali pakliūti nustatoma teismo posėdžio data, priklauso nuo teismo darbo krūvio ir laiko, kurį galima skirti bylai nagrinėti. Dėl kai kuriais atvejais kylančių procesinių klausimų (įvertinimų, proceso šalių ir liudytojų apklausų ir kt.) gali būti sunku iš anksto nustatyti bendrą proceso trukmę. Beje, dėl procesinių klausimų galima procese padaryti pertrauką, jį sustabdyti arba netgi nutraukti.

Teismo posėdžio pabaigoje diskusijos baigiamos ir teismas nagrinėja bylą. Kaip numatyta Teismų kodekso 770 straipsnyje, iš esmės teismas privalo paskelbti nutartį per mėnesį nuo bylos išnagrinėjimo.

■ Paskutinis naujinimas: 17/06/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.